

Sundbybergs stad

Granskning av arbetet mot diskriminering
och kränkande behandling av elever i
grundskolan



**Building a better
working world**

Kvalitetssäkrad av Nina Högberg

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendationer	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Ansvariga nämnder/styrelser	4
1.4. Metod och genomförande.....	4
1.5. Avgränsning	5
2. Revisionskriterier	5
2.1. Skollagen (2010:800)	5
2.2. Diskrimineringslagen (2008:567)	5
2.3. Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.....	6
2.4. Sundbybergs stads budget 2018 med plan för 2019–2020.....	6
3. Nämndens mål och styrning.....	6
3.1. Nämndens mål och styrning i arbetet mot kränkande behandling.....	6
3.2. Plan för det systematiska kvalitetsarbetet.....	6
3.3. Rutiner i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.....	7
4. Kartläggning av elevernas trygghet.....	7
4.1. Enkätundersökningar används för att kartlägga elevernas trygghet.....	7
4.2. Sundbybergs stads skolundersökning	8
4.3. Skolinspektionens skolenkät och granskning av kommunens grundskolor	9
5. Likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling.....	10
5.1. Jämförelse av de granskade skolornas planer mot kränkande behandling	10
5.2. Arbetet med likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling	11
6. Kommunövergripande stöd.....	12
6.1. Elevhälsan	12
6.2. Trivselprogrammet för grundskolor F-6.....	12

6.3.	Fältsekreterare och nätverksgrupper	13
6.4.	Samverkan mellan skolorna	13
7.	Främjande och förebyggande arbete på skolorna	13
7.1.	Trygghetsteam eller likabehandlingsteam	13
7.2.	Kompisstödare och elevstöd på högstadieskolorna	14
7.3.	Förebyggande i form av praktiska åtgärder, planering och schemaläggning	14
8.	Utredning och rapportering av incidenter	14
8.1.	Uppmärksammande av incidenter	14
8.2.	Utredning och åtgärd.....	15
8.3.	Rutiner för orosanmälan till socialtjänsten och polisanmälan.....	15
8.4.	Dokumentation och incidentrapportering	16
8.5.	Rutiner kring närvaro och frånvaro	17
8.6.	Anmälningar till Skolinspektionens barn- och elevombud	18
9.	Uppföljning och rapportering	18
9.1.	Förvaltningens uppföljning av skolorna.....	18
9.2.	Nämndens uppföljning av inkomna anmälningar	19
10.	Svar på revisionsfrågor	20
	Källförteckning	22

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

På uppdrag av stadens förtroendevalda revisorer har EY genomfört en granskning med syfte att bedöma om grundskole- och gymnasienämnden säkerställer att elever inte blir utsatta för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Granskningen avgränsas till kommunens grundskolor och fördjupad granskning har genomförts på fyra skolor. Kommunen är huvudman för kommunala skolor. Med begreppet huvudman avses således Sundbybergs stad.

Grundskole- och gymnasienämnden har formaliserat sin styrning och uppföljning av skolorna genom Plan för systematiskt kvalitetsarbete. En sammanställning av kränkings- och diskrimineringsärenden redovisas i Tertialrapport 2 samt översiktligt i verksamhetsberättelse. Delegationsbeslut redovisas till nämnden månadsvis vilket en översiktlig granskning av nämndens protokoll bekräftar. Nämnden har även tagit fram riktlinjer och rutiner för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling samt för skolpliktsbevakning.

Samtliga granskade skolor gör kartläggningar av elevernas trygghet, analyserar resultatet och vidtar därefter åtgärder. De har också en för läsåret aktuell plan mot kränkande behandling där förebyggande åtgärder redogörs för liksom hur arbetet följs upp. Eleverna är delaktiga i arbetet men deras kännedom om planerna i sig varierar. I främjande och förebyggande syfte arbetar skolorna med värdegrund, ordningsregler, bemötande och temadagar. Därtill arbetar flera skolor aktivt med exempelvis schemaläggning, vuxennärvaro samt trygghets-/likabehandlingsteam. Förvaltningen har introducerat vissa förebyggande åtgärder, t.ex. Skolundersökningen och Trivselprogrammet.

Personal som får kännedom om att elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling ska anmäla till rektor. Samtliga granskade skolor uppger att så sker men att lärare har olika toleransnivå för vad som uppfattas som en incident som ska dokumenteras. Granskningen visar även att formulären som verksamheterna enligt nämndens rutin ska använda vid incidenter sällan används om händelsen inte anmäls vidare till huvudman då formulären upplevs omständliga och händelserna dokumenteras istället på andra sätt.

Samtliga skolor i granskningen har rutiner för att utreda kränkande behandling. Av rutinerna framgår att alla inblandade elever ska få komma till tals i utredningen och att åtgärder vidtas för samtliga elever. När polisanmälan ska göras upplevs i flera fall otydligt och på högstadieskolorna uppges att viss tystnadskultur finns mellan elever avseende kränkningar vilket är något skolorna behöver arbeta med. Upplevelsen generellt är dock att eleverna känner sig trygga i skolan vilket även framgår av de enkätundersökningar som genomförs. Nämndens rutiner för skolpliktsbevakning klargör att kränkande behandling eller diskriminering kan vara orsak till skolfrånvaro. Rektor ansvarar för att rutiner finns och registrering och uppföljning av närvaro görs via systemet Infomentor.

Enligt lag ska rektor anmäla kränkings- och diskrimineringsärenden till huvudman. Anmälan görs enligt nämndens rutin och under 2018 anmäldes totalt 67 ärenden till kommunen. Förvånande är att två skolor har anmält 0 ärenden. Efter anmälan utreder skolan om det är en kränkning enligt befintliga rutiner. Enligt lag ska huvudmannen skyndsamt utreda ärendet och vidta skäliga åtgärder. Förvaltningen följer ärendet och utredningen tills ärendet är avslutat. I vissa fall görs uppföljning med skolan via mail eller möten med rektor. Vi bedömer att befintliga system för att kvalitetssäkra åtgärder finns och är ändamålsenliga men att bristande rutiner tycks finnas på några skolor för när och hur rapportering till huvudman sker.

Vår sammanfattade bedömning är att grundskole- och gymnasienämnden delvis har säkerställt att elever inte utsätts för diskriminering och kränkande behandling. Vi bedömer att de strukturer som finns för arbetet i form av planer, riktlinjer och rutiner kan vara en bra form för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling men att det finns förbättringsområden vilket framgår både i elevernas resultat i undersökningar liksom i intervjuer på

skolorna. Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi grundskole- och gymnasienämnden att:

- ▶ Säkerställa att incidenter som inträffar på skolorna och som ska rapporteras till huvudman också rapporteras till huvudman
- ▶ Säkerställa att skolpersonalen har kunskap och förmåga att göra likartade bedömningar av vad som ska dokumenteras samt vad som ska rapporteras till huvudman
- ▶ Se över de formulär som finns till nämndens rutiner i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling för att öka användarvänligheten samt säkerställa att formulären används av alla verksamheter
- ▶ Tydliggöra rutiner för när polisanmälan ska göras

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Under 2014 granskade Skolinspektionen nära 1 600 skolor och 100 huvudmän. Av granskningsresultaten konstaterades att den vanligaste bristen på både grund- och gymnasieskolor är arbetet med trygghet och studiero vilket främst handlar om skolornas arbete mot kränkande behandling, där över fem av tio grundskolor uppvisade brister. Åtgärdsprogram ska upprättas av rektor om eleverna inte når kunskapskraven trots att anpassningar har gjorts för att ge eleverna det stöd de behöver. Åtgärdsprogrammet är ett verktyg för att stödja eleven att nå målen i kursplanerna där både den fysiska och sociala miljön ska beaktas.

Revisionen har i sin riskanalys identifierat ett behov av att genomföra en fördjupad granskning av skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling inom grundskolan för att minska diskriminering och kränkande behandling.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma huruvida grundskole- och gymnasienämnden säkerställer att elever inte blir utsatta för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Följande frågor besvaras i granskningen:

- ▶ Vilka rutiner finns för skolornas arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt hur följs dessa upp?
- ▶ Vilka förebyggande åtgärder genomförs för att motverka att elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?
- ▶ Vilka beslut och åtgärder vidtas vid eventuella brister i det förebyggande arbetet?
- ▶ Hur arbetar skolorna då incidenter inträffar?
- ▶ Behandlas åtgärder avseende enskilda elever i åtgärdsprogram? Om inte, vilken annan dokumentation förs?
- ▶ Hur kvalitetssäkras åtgärdsprogrammen och är kvalitetssäkringen tillräcklig?
- ▶ Hur många incidenter inom skolan har rapporterats till grundskole- och gymnasienämnden och med vilken frekvens sker återrapporteringen?
- ▶ Hur många ärenden har gått vidare till barn- och elevombudsmannen (BEO)?
- ▶ Finns det rutiner för när polisanmälan ska göras?
- ▶ Hur arbetar skolorna för att säkerställa att trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling inte är bakomliggande orsaker till hög skolfrånvaro hos enskilda elever?

1.3. Ansvariga nämnder/styrelser

Granskningen avser grundskole- och gymnasienämnden.

1.4. Metod och genomförande

Granskningen har genomförts som en intervju- och dokumentstudie. Studerade dokument framgår av källförteckningen. Intervjuer har genomförts med verksamhetschef för grundskola och verksamhetsstrateg på barn- och utbildningsförvaltningen. Gruppintervjuer har genomförts med rektorer och representant för elevhälsoteam, med trygghetsteam eller likabehandlingsteam, med lärare samt med elever på fyra av kommunens grundskolor. På varje skola har dokumentation av incidenter samt handlingsplaner eller åtgärdsprogram granskats översiktligt för att ge en bild av dokumentation vid incidenter, utredning och åtgärder på skolorna.

Samtliga intervjuade, med undantag för eleverna, har fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkastet för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden. Slutsatserna och revisionsbedömningarna ansvarar EY för.

1.5. Avgränsning

Kommunen är huvudman för kommunala skolor. För fristående skolor är skolans styrelse huvudman. Granskningen avgränsas till kommunala grundskolor och i rapporten avser begreppet huvudman därmed Sundbybergs stad. Kommunen har åtta grundskolor och fördjupad granskning har genomförts i två skolor för årskurs F-6 och två skolor för årskurs 7-9. De granskade låg- och mellanstadieskolorna är Kymlingeskolan och Ursvikskolan. Kymlingeskolan ligger i centrala Ursvik och hade 239 elever läsåret 17/18. Ursvikskolan är belägen i Lilla Ursvik och hade 317 elever läsåret 17/18. Högstadieskolorna som har granskats är Ängskolan 7-9 och Grönkullaskolan¹. Ängskolan är lokaliserad i centrala Sundbyberg och läsåret 17/18 gick 382 elever i årskurs 7-9. Grönkullaskolan ligger i Rissne och skolan hade 598 elever läsåret 17/18. Skolorna har valts ut för att ge viss geografisk spridning och bredd över grundskolans årskurser. I val av låg- och mellanstadieskolor har hänsyn tagits till att flera skolor varit föremål för Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2018.

2. Revisionskriterier

2.1. Skollagen (2010:800)

Enligt Skollagens 6 kap. är huvudmannen ansvarig för att varje verksamhet bedriver ett målriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att åtgärder genomförs för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Varje år ska en plan upprättas med en redogörelse av de åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling som ska vidtas eller påbörjas under året. En redogörelse för hur planerade åtgärder har genomförts ska föras in i efterföljande års plan. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla vidare till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta skäliga åtgärder.

2.2. Diskrimineringslagen (2008:567)

Utbildningsanordnare eller anställd i skolverksamhet får inte diskriminera någon elev. Diskriminering innebär att någon missgynnas på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna. Utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier. Utbildningsanordnaren ska följa upp och utvärdera befintliga riktlinjer och rutiner samt årligen dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. I arbetet ska utbildningsanordnaren samverka med dem som deltar i utbildningen. Med aktiva åtgärder avses att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

- 1) Undersöka om det finns risker för diskriminering, repressalier eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
- 2) Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
- 3) Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
- 4) Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3.

Utbildningsanordnare som får kännedom om att en elev i samband med verksamheten anser sig har blivit utsatt för trakasserier är skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta skäliga åtgärder.

¹ Grönkullaskolan och Ängskolan bedriver verksamhet för årskurs F-9 men granskningen avgränsas till högstadiets årskurser.

2.3. Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling

En plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barn eller elever vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnen eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

2.4. Sundbybergs stads budget 2018 med plan för 2019–2020

I Sundbybergs stads budget 2018 med plan för 2019–2020, fastställd av kommunfullmäktige 2017-06-28, är det mål som främst anknyter till granskningen att *Alla elever ska nå målen i alla årskurser*. Det långsiktiga målet är att Sundbybergs skolor ska vara Sveriges bästa skolor och utvecklingsarbetet ska bidra till att uppnå detta mål. Kommunens grunduppdrag kvalitetssäkras genom kvalitetsfaktorer i fyra perspektiv. För att följa resultatet kopplas indikatorer till kvalitetsfaktorerna. Kommunen ska under 2018-2020 arbeta med Undervisningslyftet och en del av utvecklingsarbetet är exempelvis ordningsskapande och klassrumsrutiner. En central aktivitet för att förbättra tryggheten är också att införa ett lokalt anpassat forskningsbaserat antimobbningsarbete. Ett uppdrag kopplat till målet, att ett forskningsbaserat antimobbningsarbete införs i Sundbybergs skolor, lämnades till grundskole- och gymnasienämnden.

3. Nämndens mål och styrning

3.1. Nämndens mål och styrning i arbetet mot kränkande behandling

I grundskole- och gymnasienämndens verksamhetsplan för 2018, fastställd 2017-11-28, återfinns målet om att ta fram ett lokalt anpassat forskningsbaserat antimobbningsarbete. För att analysera kvaliteten i nämndens grunduppdrag har åtta kvalitetsfaktorer identifierats och till granskningen anknyter främst kvalitetsfaktorn "Värdegrund - trygghet och arbetsro för eleverna". De kvalitetsindikatorer som är kopplade till kvalitetsfaktorn baseras på ett sammanvägt resultat av Skolundersökningen samt anmälningar till Skolinspektionen och utgörs av:

- Andel av elever med positivt svar på frågan "Jag känner mig trygg i skolan"
- Antal (av totalt) inkomna anmälningar som avser kränkande behandling (kommunala skolor exklusive uppföljning och omprövning)
- Nöjd kundindex (NKI) totalt

Indikatorerna tas fram på enhetsnivå och utgör underlag för analys till tertialuppföljningar och årsredovisning. Av nämndens verksamhetsberättelse för 2017 framgår att en generell insats skolorna ska arbeta med framöver är att identifiera otrygga platser på skolgården och att fler vuxna ska vara ute på rasterna. I Årsredovisning 2017 identifierade nämnden att "öka tryggheten i skolan" som ett utvecklingsområde.

Av grundskole- och gymnasienämndens delegationsordning, senast reviderad 2018-12-11, framgår gällande åtgärder för kränkande behandling att skyldigheten att skyndsamt utreda och vidta åtgärder är delegerat till verksamhetschef. Verksamhetschefen får även på nämndens vägnar yttra sig till de myndigheter som utövar tillsyn. Beslut fattade på delegation från grundskole- och gymnasienämnden ska återrapporteras vid nämndens nästa sammanträde.

3.2. Plan för det systematiska kvalitetsarbetet

Grundskole- och gymnasienämnden har genom Plan för systematiskt kvalitetsarbete, antagen av nämnden 2018-11-20, formaliserat formerna för sin styrning och uppföljning av skolorna. Arbetet utifrån den nya planen inleddes hösten 2018 i samband med höstterminens start. Planen ersatte en tidigare plan som behövde uppdateras, bland annat efter skollagens krav på skolchef vilket medfört behov av gemensamma strukturer och arbetssätt för samtliga

skolformer. Av planen framgår att huvudmannen ska säkerställa förutsättningar för ett kvalitetsarbete som garanterar kvalitet och likvärdighet. Rektor har det övergripande ansvaret för kvalitetsarbetet och planen ska bidra till ett gemensamt arbete i kommunens skolor. I planen klargörs hur uppföljning av skolorna ska göras och att utvärdering sker vid bestämda tillfällen genom analys i tertialrapportering och verksamhetsberättelse. Analys av resultat sker kontinuerligt och rapporteras till nämnden enligt förvaltningens årsplan och stadens styrmodell.

3.3. Rutiner i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Nu gällande rutiner i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling antogs av grundskole- och gymnasienämnden 2013-10-08. I rutinen återges ansvaret som enligt skollagen åligger huvudman, rektor och skolpersonal (se beskrivning i avsnitt 2.1) och att rektor och förskolechef via delegation ansvarar för att personal fullgör skyldigheterna enligt skollagen. Förvaltningschef har på delegation huvudansvar för att anmälningar utreds och att åtgärder vidtas. Av nämndens delegationsordning framgår dock att skyldigheten utreda och vidta åtgärder är delegerat till verksamhetschef. Förskolor och skolor ska säkerställa att deras arbete svarar mot rutinerna. I rutinerna ingår formulär för dokumentation, anmälan till förskolechef/rektor, utredning samt anmälan till huvudman som ska användas av all verksamhet.

4. Kartläggning av elevernas trygghet

4.1. Enkätundersökningar används för att kartlägga elevernas trygghet

Sundbybergs stad genomför årligen Skolundersökningen i förskoleklass och årskurs 3, 5 och 8 i grundskolan. Undersökningen mäter upplevd kvalitet hos elever och vårdnadshavare, hur undervisning och trygghet upplevs samt hur elevers upplevelse överensstämmer med vårdnadshavares. Kommunen deltar även i nationella enkäter som Skolenkäten. Av Plan för det systematiska kvalitetsarbetet framgår att undersökningsresultaten analyseras och på förvaltningsnivå uppges att det exempelvis handlar om skillnader och likheter mellan skolor. Resultat sammankopplas även med annan tillgänglig data. Under 2018 observerades skillnader i resultat för bemötande varför bemötande var ett prioriterat område i kvalitetsobservationerna.

Skolorna får resultaten på klassnivå och resultat och analyser utgör underlag för de åtgärder skolorna identifierar i det förebyggande och främjande arbetet. Flera av de besökta skolorna gör även egna enkäter som används både för uppföljning av åtgärder och för att identifiera utvecklingsområden. I intervjuer beskrivs att skolornas enkäter ofta är mer specifika och anpassas efter lokala förhållanden. Flera inkluderar även samtliga årskurser och enkäterna blir därmed ett komplement till övriga undersökningar. En fördel med de egna enkäterna beskrivs vidare vara att skolan får tillgång till resultatet omedelbart och arbetet med analys och åtgärder kan då påbörjas direkt. Samtliga skolor i granskningen arbetar med kartläggningar för att identifiera platser som elever upplever som otrygga genom enkäter eller utifrån en ritning av skolan. På skolorna uppges att vissa platser som toaletter och omklädningsrum ofta upplevs otrygga. På två skolor har det därför byggts duschbås, på en av skolorna har det införts mobilförbud i omklädningsrummen och flera skolor har extra personal utanför omklädningsrummen. Åtgärder relaterade till toaletterna beskrivs på en av låg- och mellanstadieskolorna ha resulterat i en storstädning och ett "Vett och toalett"-tema och på en av högstadieskolorna har haspar satts upp på toaletterna som ett komplement till de vanliga låsen.

På flera skolor lyfts dock fram att enkätresultat kan vara svårtolkade. På vissa skolor beskrivs exempelvis att förändringar i upplevd trygghet kan bero på att enstaka elever har slutat eller att området där skolan ligger är mer eller mindre tryggt i perioder. På skolor med yngre elever beskrivs även att när närmare analyser av upplevd trygghet har gjorts har det visat sig

att faktorer som att toaletter är smutsiga eller att det finns kvarglömda kläder i omklädningsrummen är orsaken till att eleverna upplever otrygghet snarare än rädsla för kränkande behandling. Enkätresultaten kan därmed, utan närmare undersökning, ibland bli missvisande.

4.2. Sundbybergs stads skolundersökning

I tabellen presenteras resultatet av skolundersökningen sammanvägt för de deltagande årskurserna. I tabellen anges andel positiva svar (stämmer helt eller stämmer delvis) för de påståenden som anknyter till arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. I resultaten exkluderas respondenter som svarat "vet ej". Svaren har avrundats till närmaste heltal².

Sundbyberg elever, samtliga kommunala grundskolor	2016	2017	2018
Svarsfrekvens	92	87	87
De vuxna försöker hindra att någon behandlas illa	85	81	80
Jag har under detta läsår varit utsatt för slag, trakasserier eller blivit illa behandlad av andra elever i skolan	17	19	16
Jag känner mig trygg i skolan	88	82	86
Jag blir bra bemött av vuxna i skolan	88	88	88
Jag blir bra bemött av andra elever i skolan	89	84	84
Jag tycker det är viktigt att jag bemöter andra på ett bra sätt	95	96	94
Skolan ger flickor och pojkar samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen	83	85	86
Jag känner att de som arbetar i skolan bryr sig om mig	86	83	83
Jag trivs i skolan	86	84	86
I skolan diskuterar vi olika värderingar och uppfattningar	87	83	77

Källa: Skolundersökning. Elever åk 3, 5 och 8 för 2016, 2017 samt 2018

I tabellen nedan redogörs för föräldrarnas svar i skolundersökningen. Sammanställningen utgörs av svar från föräldrar till elever som går i förskoleklass samt årskurs 3, 5 och 8. I tabellen anges andel positiva svar (stämmer delvis eller stämmer helt) för påståenden med koppling till arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. I resultatet exkluderas respondenter som har svarat "vet ej". Svaren har avrundats till närmaste heltal³.

Sundbyberg vårdnadshavare, samtliga kommunala grundskolor	2016	2017	2018
Svarsfrekvens	58	61	66
Personalen ingriper om något barn far illa i skolan	81	81	66
Jag känner till skolans arbete med att motverka mobbing, kränkande behandling och diskriminering	78	73	68
Mitt barn känner sig trygg i skolan	85	86	84
Personalen bemöter mitt barn på ett bra sätt	87	87	86
Mitt barn lär sig att bra bemötande mot andra är viktigt	93	90	86
Personalen är goda förebilder för mitt barn	85	85	81
Jag upplever att personalen ger flickor och pojkar samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen	84	87	70
Mitt barn ges tillfälle att diskutera olika värderingar och uppfattningar i skolan	87	88	67

Källa: Skolundersökning. Vårdnadshavare f-klass, åk 3, 5 och 8 för 2016, 2017 och 2018.

² Då svaren är avrundade i det underlag som tabellen baseras på kan det förekomma oavsiktliga avrundningsfel.

³ Då svaren är avrundade i det underlag som tabellen baseras på kan det förekomma oavsiktliga avrundningsfel.

Elevernas resultat ser relativt likartat ut mellan åren. För vårdnadshavare ses en svagt negativ trend men på de frågor med störst avvikelse är andelen som har svarat "vet ej" (och därmed exkluderats) högre 2018 vilket gör resultatet något svårtolkat. En fråga där vårdnadshavare och elever instämmer i lägre grad än tidigare är på frågan om arbetet med värderingar.

4.3. Skolinspektionens skolenkät och granskning av kommunens grundskolor

Den senaste skolenkäten i kommunen genomfördes hösten 2017 och i enkäten deltog elever i årskurs 5 och 9, personal samt vårdnadshavare. Här redogörs för elever och vårdnadshavares svar på frågor från enkätområdena trygghet, förhindra kränkningar och elevhälsa. Frågorna skiljer sig något beroende på årskurs varför svar inte redovisas i samtliga fall. I tabellerna redovisas andel positiva svar (stämmer delvis eller stämmer helt) för både kommunala och fristående grundskolor i kommunen. För jämförelse presenteras även resultatet för årskurs 5 och 9 för samtliga skolenheter som medverkade i enkäten hösten 2017⁴.

Skolenkäten 2017, elever	Grundskolor i Sundbyberg		Samtliga medverkande skolenheter	
	Åk 5	Åk 9	Åk 5	Åk 9
I min skola finns det elever som jag är rädd för	21	15	17	18
I min skola finns det vuxna som jag är rädd för	10	10	10	17
Jag känner mig trygg i skolan	89	89	90	83
Min skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling	-	60	-	63
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon har varit elak mot en elev	81	63	84	65
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev	84	76	87	75
Elevhälsogrupperna i min skola frågar oss elever hur vi har det i skolan och hemma/vår skol- och livssituation	69	61	67	52
Jag kan gå och prata med skolsköterskan eller kurator/skolpsykolog om vad jag vill, det måste inte ha hänt något allvarligt	-	76	-	69

Källa: Skolenkäten hösten 2017. Huvudmannarapport Sundbybergs kommun för elever i årskurs 5 respektive Huvudmannarapport för Sundbybergs kommun för elever i årskurs 9.

Skolenkäten 2017, vårdnadshavare	Grundskolor i Sundbyberg	Samtliga medverkande skolenheter
Mitt barn känner sig tryggt i skolan	94	93
Det finns elever på skolan som mitt barn är rädd för	20	21
Det finns personal på skolan som mitt barn är rädd för	6	7
Jag vet vem jag kan vända mig till på skolan om jag får reda på att en elev blivit kränkt	82	84
I mitt barns skola framgår det tydligt att kränkande behandling inte accepteras	85	85
Jag upplever att mitt barns skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling	78	80

Källa: Skolenkäten hösten 2017. Huvudmannarapport för Sundbybergs kommun, vårdnadshavare grundskola.

Av Skolinspektionens jämförelse av 2017 års resultat med 2015 års resultat framgår för årskurs 5 oförändrade alternativt små skillnader. För elever i årskurs 9 ses för frågeområdet i

⁴ Varje enkätomgång omfattar en fjärdedel av landets skolor.

helhet något större skillnader och resultatet för området trygghet och förhindra kränkningar visar en positiv ökning. För vårdnadshavare ses för frågeområdet i helhet små men positiva skillnader. Såväl elever och vårdnadshavare ligger sammantaget relativt nära resultaten för samtliga medverkande skolenheter.

Utöver enkäter genomför Skolinspektionen regelbunden granskning och regelbunden kvalitetsgranskning av skolor. I kvalitetsgranskningen ingår området *Trygghet och studiero* vilket tangerar arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Under hösten 2018 genomfördes kvalitetsgranskning på Grönkullaskolan, Lilla Alby skola, Örskolan och Ängskolan F-6. I granskningen av Grönkullaskolan bedömdes att skolan arbetar för trygghet och studiero men att en del elever är otrygga, att en tystnadskultur bland elever finns rörande kränkningar och att likabehandlingsplanen inte är känd av lärare och elever. Skolinspektionen rekommenderade att aktiviteter och arbetssätt förankras, att lärarna arbetar enligt likabehandlingsplanen och att åtgärder följs upp. För Örskolan gjorde Skolinspektionen bedömningen att ett utvecklingsområde är att rektorn utvecklar ett medvetet och organiserat trygghetsarbete, exempelvis då ingen kartläggning av tryggheten har genomförts och då förebyggande åtgärder inte beskrevs i intervjuer. I granskningen av Ängskolan F-6 framkom att skolans arbete för studiero ska utvecklas men att skolan bedriver ett aktivt arbete för elevernas trygghet. På Lilla Alby skola identifierades inget utvecklingsområde kopplat till trygghet och studiero.

Av Plan för systematiskt kvalitetsarbete liksom i intervjuer med förvaltningen beskrivs att resultat från Skolinspektionens granskningar används som stöd i analyser av verksamheternas kvalitet. Grundskole- och gymnasienämnden lämnade dock efter Skolinspektionens granskning hösten 2018 in ett yttrande till myndigheten. Av yttrandet framgår att kommunen upplever att Skolinspektionens granskning inte har skett likvärdigt samt att det i vissa granskningar förekommit bristande objektivitet varför det upplevs tveksamt om den återkoppling som lämnas till huvudmannen utifrån underlagen kan bidra till ökad kvalitet i undervisningen.

5. Likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling

5.1. Jämförelse av de granskade skolornas planer mot kränkande behandling

Enligt diskrimineringslagen ska utbildningsanordnaren ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier. Utbildningsanordnaren ska följa upp och utvärdera sina riktlinjer och rutiner samt årligen dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. I arbetet ska utbildningsanordnaren samverka med dem som deltar i utbildningen.

Det finns ingen kommungemensam mall för likabehandlingsplanernas utformning men från verksamhetschef på förvaltningen uppges att lagkrav och Skolverkets vägledning bidrar till att det finns en gemensam struktur för planerna. Verksamhetschefen tar årligen del av planerna inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. I möten med rektor kan planen även diskuteras och på flera skolor uppges att förvaltningen har lämnat feedback på skolans plan. Vi har tagit del av de granskande skolornas planer och samtliga har en uppdaterad plan för 2018/2019. Flera av skolorna har likabehandlingsplaner med integrerad plan mot kränkande behandling i enlighet med tidigare lagstiftning som upphävdes 2017⁵.

Planernas innehåll skiljer sig mellan skolorna avseende såväl omfattning som arbetssätt. För att skapa en översikt av de granskande skolornas planer presenteras i tabellen en samman-

⁵ Kravet på att årligen upprätta en likabehandlingsplan togs bort och ersattes av ett krav på att arbeta med aktiva åtgärder samt ett dokumentationskrav när den nya diskrimineringslagen trädde ikraft 1 januari 2017. Regeringen ville genom förslaget klargöra att det viktigaste är att åtgärder genomförs, inte att de redovisas i en plan. Dokumentationskravet är tänkt som ett stöd i arbetet snarare än en åtgärd i sig.

ställning av respektive skolas plan och dokumentation utifrån Skolverkets stödmaterial i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling⁶. Samtliga granskade planer uppfyller majoriteten av de aspekter som Skolverket betonar för planer mot kränkande behandling.

Vad planer mot diskriminering och kränkande behandling kan innehålla enligt Skolverket	Skola			
	Grönkulla	Äng 7-9	Kymlinge	Ursvik
Planen innehåller en översikt över de mål verksamheten har satt upp för det förebyggande arbetet	Ja	Ja	Ja	Ja
Planen innehåller åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar	Ja	Ja	Ja	Ja
Planen innehåller en redovisning av åtgärder verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under året	Ja	Nej. Men det framgår av separat dok.	Ja	Ja
Planen innehåller en redovisning av föregående års åtgärder	Ja	Ja	Ja	Delvis
Vem som är ansvarig för respektive åtgärd framgår av planen	Ja	Ja	Ja	Ja
Hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas framgår av planen	Ja	Ja	Ja	Ja
Hur barn och elever kan medverka i arbetet framgår av planen	Ja	Ja	Ja	Ja
Hur elever och vårdnadshavare kan rapportera kränkande behandling framgår av planen	Ja	Nej	Ja	Elever: Ja. Vh: Indirekt.
Hur personal respektive förskolechef och rektorn anmäler kränkningar framgår av planen	Ja	Ja	Ja	Ja
Hur kränkande behandling ska utredas, åtgärdas och dokumenteras framgår av planen	Ja	Ja	Ja	Ja

5.2. Arbetet med likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling

På samtliga skolor ansvarar likabehandlingsteam eller motsvarande huvudsakligen för det administrativa arbetet med planerna. Lärarnas delaktighet i planerna varierar, delvis utifrån likabehandlingsteamets sammansättning då lärare ingår i några skolors team. Lärarna uppger generellt att planen diskuteras på möten men att de främst arbetar med åtgärderna och inte är direkt involverade i arbetet med planen. I intervjuer och av planer framgår att elever huvudsakligen deltar i arbetet genom enkäter, kartläggningar, elevråd och arbete i klassen. Tydligt är att eleverna involveras i aktiviteter vilket speglas i intervjuer med elevgrupper då kännedom om likabehandlingsplanen varierar men de konkreta aktiviteterna känns igen. På flera skolor berättar elever att de är med och väljer aktiviteter och tar fram exempelvis klassregler. Även elevråden på några skolor lyfter fram förbättringsförslag för att öka tryggheten.

Samtliga skolor uppger att de informerar eleverna om planen. I intervjuer vid Ängskolan 7-9 uppges att rektor och biträdande rektor under januari 2019 gick runt och informerade alla klasser om delar av planen vilket också eleverna på skolan berättar. Vårdnadshavare ska enligt samtliga skolor få en presentation av planen på utvecklingssamtal och flera skolor har gjort planen tillgänglig digitalt. Grönkullaskolan och Kymlingeskolan har i syfte att göra planen mer lättillgänglig tagit fram kortversioner av sina planer. Några av skolorna skickar även

⁶ Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLF 2012:10) upphävdes våren 2017. Enligt uppgift från Skolverket planeras i dagsläget inte för några nya allmänna råd, istället hänvisar myndigheten till sin hemsida och det stöd för arbetet mot kränkande behandling som finns där.

exempelvis skolans värdegrund och ordnings-, eller trivselregler till vårdnadshavarna. Vårdnadshavares delaktighet i planerna lyfts främst fram utifrån synpunkter, föräldramöten eller enkätundersökningar.

Av de skolor vi har granskat framgår i intervjuer med lärare och rektorer att åtgärderna i planerna utvärderas mer eller mindre fortlöpande under året även om planerna vanligen fastställs på årsbasis. Den organiserade uppföljningen handlar främst om enkätundersökningar och kartläggningar. Dock uppges i intervjuer att viss utvärdering även görs på exempelvis klassråd, i personalgruppsmöten liksom att eleverna ofta berättar för lärarna vad de tycker.

6. Kommunövergripande stöd

Barn- och utbildningsförvaltningen har introducerat vissa främjande och förebyggande åtgärder i arbetet mot kränkande behandling. Exempelvis har en utbildning för lärare och rektorer med fokus på lågaffektivt bemötande⁷ genomförts och alla skolor deltar i Undervisningslyftet som ska utveckla undervisningens kvalitet genom fokus på t.ex. undervisningsklimatet. För uppdraget att under 2018 ta fram ett forskningsbaserat antimobbingsarbete framgår av Tertrialrapport 2, antagen av grundskole- och gymnasienämnden 2018-09-25, att uppdraget har försenats. Verksamhetschefen beskriver att de forskningsbaserade metoder som finns samt deras för- och nackdelar har utretts men att uppdraget dragit ut på tiden då ämnet är komplext och det saknas nationella råd på området. Förvaltningens redovisning av uppdraget hanteras på nämndens sammanträde 2019-03-05. Uppdraget kvarstår inte i budget för 2019.

6.1. Elevhälsan

Elevhälsan är centralt organiserad i kommunen och resurserna fördelas mellan skolorna. Att elevhälsan centraliserades uppges i intervjuer ha medfört ett ökat erfarenhetsutbyte mellan professioner. Inom elevhälsan arbetar skolsköterskor, skolläkare, kuratorer, specialpedagoger och skolpsykologer. Grönkullaskolan skiljer sig något då skolans kurator är anställd på skolan vilket hänvisas till skolans storlek och att det finns ett stort behov av kuratorsstöd. Hur elevhälsan används i det förebyggande arbetet skiljer sig mellan de granskade skolorna beroende på hur exempelvis trygghetsteam eller likabehandlingsteam är organiserade men funktioner i elevhälsan kan exempelvis handleda lärare eller arbetslag i att förebygga konflikter i fall elever har svårt att förstå det sociala samspelet eller bidra med värderingsövningar.

6.2. Trivselprogrammet för grundskolor F-6

Barn- och utbildningsförvaltningen har introducerat *Trivselprogrammet* för grundskolorna F-6. Programmet är riksomfattande och syftar till att uppnå ökad aktivitet, trygghet och struktur på rasterna. Varje termin utnämns elever i årskurs 3-6 till trivselledare. Trivselledarna får delta i en lek- och aktivitetskurs där de får lära sig lekar och hur de kan leda aktiviteter på ett inkluderande sätt. Deras uppgift är sedan att arrangera strukturerade aktiviteter och lekar på rasterna för samtliga elever på skolorna. På de besökta låg- och mellanstadieskolorna beskrivs att programmet fungerar bra. Intervjuade elever beskriver att alla får vara med oavsett klass

⁷ Lågaffektivt bemötande kan användas både i förebyggande syfte och när ett utmanande beteende har uppstått. Metoden handlar om att personalen försöker anpassa krav och bemötande till individens behov, sinnesstämning och den aktuella situationen och på så sätt förebygga och hantera ett utmanande beteende. Källa: Socialstyrelsen (2015): *Insatser vid utmanande beteende hos personer med intellektuell funktionsnedsättning*.

och att det var bra att programmet fanns i början av terminen innan alla hade hittat kompisar att vara med. Det saknas motsvarande arbete eller program för kommunens högstadieskolor.

6.3. Fältsekreterare och nätverksgrupper

Fältsekreterarna arbetar uppsökande och förebyggande för ungdomar 12-19 år genom att på dag- och kvällstid röra sig i samma miljöer som ungdomarna. De samarbetar med föräldrar, skola, socialtjänst samt polis. På högstadieskolorna lyfts också fram att det hålls nätverks-träffar varje termin där skolpersonal, socialtjänst, kyrkan, fritidsgård, fältsekreterare och polis deltar vilket i intervjuer beskrivs ha medfört ett närmare samarbete mellan aktörerna och att det både kan förebygga problem, bidra till att problem fångas upp snabbare samt underlätta om något hänt. Fältsekreterarnas arbete betonas särskilt på högstadieskolorna eftersom det som händer utanför skolan ofta upplevs ligga till grund för konflikter som uppstår i skolan.

6.4. Samverkan mellan skolorna

Alla skolor deltar i Undervisningslyftet men flera skolor uppger att de sällan har utbyte med andra i frågor om diskriminering och kränkande behandling. Rektorer har visst utbyte med varandra och skolor kontaktar varandra vid behov, t. ex. vid händelser som involverar elever på olika skolor. I intervjuer uppger flera att de önskar mer stöd i frågorna, samtidigt som vikten av att de har möjlighet att själva utveckla sitt arbete utifrån skolans förutsättningar betonas. Flera skolor har dock liknande behov avseende t.ex. kompetensutveckling i likabehandlingsfrågor eller svårigheter när kränkningar görs på internet. Istället för att respektive skola ska organisera en utbildning beskrivs att det skulle kunna samordnas mellan skolorna.

7. Främjande och förebyggande arbete på skolorna

Alla verksamheter ska arbeta förebyggande och huvudmannen ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling. Alla skolor ska genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling men skolor har stora möjligheter att utforma sitt förebyggande arbete på egen hand. Förvaltningen beskriver att skolorna arbetar med främjande och förebyggande åtgärder men även att skolorna har olika förutsättningar avseende exempelvis storlek och socioekonomiska faktorer. På samtliga skolor beskrivs att det förebyggande arbetet mot kränkningar och diskriminering huvudsakligen handlar om att arbeta för ett bra klimat på skolan och för en bra kontakt mellan elever och lärare samt lärare emellan. Samtliga skolor arbetar därför med ordningsregler, värdegrund, bemötande och temadagar. Eleverna uppger även att alla gemensamma aktiviteter som stärker sammanhållningen generellt upplevs bidra till ett bra klimat på skolan. Nedan beskrivs några av de insatser skolorna arbetar med i förebyggande och främjande syfte.

7.1. Trygghetsteam eller likabehandlingsteam

Skolorna där fördjupad granskning har genomförts har organiserat sig på olika sätt i arbetet mot kränkningar och diskriminering. Båda låg- och mellanstadieskolor har likabehandlingsteam. Ängskolan 7-9 arbetar med ett trygghetsteam och på Grönkullaskolan leder kuratorn motsvarande arbete. Teamen arbetar med trygghetsfrågor och leder helt eller delvis arbetet med förebyggande och främjande åtgärder. I flera fall hanterar och följer teamen även de fall när elever upplever sig ha blivit utsatta för diskriminering eller kränkande behandling.

Kymplingeskolans team har övergripande ansvar för det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet på skolan och består av rektor, biträdande rektor/specialpedagog samt speciallärare. Teamet planerar bland annat månadens övning som är en värderingsövning inom temat likabehandling. Teamet träffas varje vecka och varannan vecka deltar även representanter från samtliga klasser. Även Ursviksskolans likabehandlingsteam träffas veckovis och

arbetar såväl främjande som åtgärdande. Teamet består av skolkurator samt lärare på skolan. Trygghetsteamet på Ängskolan 7-9 består av biträdande rektor, socialpedagog samt kurator. Därtill ingår lärare, resurspedagog och speciallärare. Trygghetsteamet träffar regelbundet kompisstödjarna, är ansvariga för skolans likabehandlingsplan tillsammans med rektor och delar av teamet arbetar med utvärderingen av trygghetsarbetet och initierar förbättringar.

7.2. Kompisstödjare och elevstöd på högstadieskolorna

Motsvarande Trivselprogrammet finns inte för högstadieskolorna. Ängskolan 7-9 arbetar dock med kompisstödjare som har möten varannan månad och arrangerar olika aktiviteter för att öka trivseln i skolan. De gör också trivselövningar i klassen och samarbetar med trygghetsteamet. På Grönkullaskolan har en lokal person som känner många av eleverna från ut-
anför skolan nyligen anställts som elevstöd i syfte att öka tryggheten. Funktionen ska vara ett komplement till lärarna och är med eleverna på rasterna för att skapa trygghet i korridorerna, anordnar rastaktiviteter och hjälper till i klasserna.

7.3. Förebyggande i form av praktiska åtgärder, planering och schemaläggning

Samtliga skolor arbetar i olika utsträckning med att förebygga kränkande behandling och diskriminering genom rent praktiska åtgärder. Det kan exempelvis handla om att ha fasta lektionsstrukturer för att skapa förutsägbarhet, att ha fasta platser i matsal och klassrum eller att införa system för att dela in elever i grupper eller lag på ett "schysst" sätt. På flera skolor beskrivs också att särskilt arbete görs i "nya" klasser eller i början på terminen. Ängskolan 7-9 arbetar exempelvis med tema "Bygga klass" under årskurs 7 och en annan skola har "Tema Vänskap" i början av skolåret. Därtill blandar några skolor årskurser på t.ex. friluftsdagar för att öka sammanhållningen mellan klasserna.

Från personal uppges att det aktivt arbetas för att öka närvaron av vuxna på raster och att fler vuxna ska finnas på platser med ökad risk för konflikter, exempelvis vid fotbollsplanen och i korridorerna. Elever på skolorna vittnar också om att det finns mycket personal ute på rasterna. Samtliga skolor arbetar aktivt med schemaläggning, bland annat då yngre elever ofta upplever att äldre elever medför otrygghet. Grönkullaskolan har exempelvis ändrat så gymnasieelever inte äter i samma matsal som grundskolan och Ursviksskolan har initierat ett samarbete med skolorna de delar gymnastiksal med för att kunna schemalägga klasser mer strategiskt. Skolorna beskriver även att de lägger scheman så att samtliga elever inte har rast samtidigt eftersom det då blir många elever i korridorer och kapprum på samma gång. Andra åtgärder som i intervjuer beskrivs som förebyggande är att "bevara det som är bra", exempelvis genom att inte splittra en välfungerande klass vid övergången till högstadiet.

8. Utredning och rapportering av incidenter

8.1. Uppmärksammande av incidenter

En elev som upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska berätta för personal på skolan. Lärare beskriver enhälligt att den som får kännedom om en situation ska försöka lösa den. På Ängskolan 7-9 har lärarna fått utbildning i minimedling vilket upplevs välfungerande, dels då lärarna har ett verktyg för att hantera konflikter, dels då det bidrar till att konflikter hanteras likartat. På Kymlingeskolan och Ursviksskolan används på liknande sätt samtalsmodellen "fyrstegsprincipen". På Grönkullaskolan finns en samtalsmall men lärarna önskar mer stöd för att kunna hantera situationer som uppstår. På låg- och mellanstadieskolorna beskriver intervjuade elever att det inte spelar så stor roll vilken lärare de går till. På högstadieskolorna uppger eleverna att de främst går till sin klasslärare eller mentor men framhåller i högre utsträckning att de ibland avstår att kontakta lärare då det finns en viss tystnadskultur elever emellan att de inte ska "tjalla" på varandra.

Både lärare och elever vittnar om att lärare agerar olika vid incidenter då toleransnivån kan skilja sig. Elever beskriver det som att "en del bryr sig för mycket och andra för lite". En del elever uppger även att lärare ibland väljer sida vilket upplevs orättvist. Elever på högstadieskolorna, men också några elever på mellanstadiet, menar att lärarna agerar för ofta, även när det enligt eleverna handlar om "skojbråk". Bland lärare finns en medvetenhet kring detta men det betonas att det är viktigt att agera även om det rör sig om skämt då situationer lätt urartar. I flera av skolornas likabehandlingsplaner står även uttalat att personal aktivt ska arbeta med att inte normalisera språkbruk eller beteenden som kan upplevas som kränkande.

8.2. Utredning och åtgärd

Skolornas rutiner för att utreda händelser och vidta åtgärder är likartade och samtliga granskade skolor har tagit fram handlingsplaner eller rutiner för agerande vid upplevelse av kränkande behandling. Samtliga skolor utom Urviksskolan har särskilda rutiner om en elev upplever sig ha blivit utsatt av en vuxen. Några skolor har rutiner även för den omvända situationen och Grönkullaskolan har därtill rutiner vid kränkningar på nätet. Gemensamt i rutinerna är att samtliga inblandade elever ska få komma till tals i utredningen och att åtgärder vidtas för samtliga inblandade. En skillnad mellan skolorna är vem som är primärt ansvarig för elever och vem som gör utredningen då det i vissa fall är läraren, i andra fall trygghetsteamet.

Vilka åtgärder som vidtas beskrivs variera från fall till fall. Elevhälsan uppges främst kopplas in när lärare behöver ytterligare stöd, vid allvarigare händelser eller när mönster observeras och bakomliggande orsaker ska utredas. Flera av skolorna arbetar med konsekvenstrappor som ligger till grund för vilka åtgärder som vidtas. Ett första steg kan vara tillsägelse samt att vårdnadshavaren informeras, därefter att ett möte med vårdnadshavare, elev och mentor hålls och i ett tredje steg kan elevhälsa eller trygghetsteam kopplas in. Flera lärare beskriver att konsekvenstrapporna underlättar då det är tydligt såväl för elever som för lärare vilka åtgärder som är aktuella. Båda låg- och mellanstadieskolorna arbetar med individuella överenskommelser med eleverna. Samarbetet med vårdnadshavare uppges variera från elev till elev utifrån elevens hemsituation och lärare liksom rektor och elevhälsa ger en samstämmig bild av att det underlättar när skolan har ett bra och nära samarbete med vårdnadshavarna.

Vid allvarigare incidenter beskrivs att trygghetsteamet, elevhälsan eller likabehandlingsteamet ofta involveras och tar fram åtgärder samt följer upp elever. På flera av skolorna och särskilt avseende händelser som inte direkt är ett ärende av kränkning eller diskriminering har lärarna dock det primära ansvaret för att följa upp eleverna. I intervjuer beskrivs att det som lärare ibland är svårt att hinna med uppföljningen i önskad utsträckning. Att kontakta vårdnadshavare kan vara tidskrävande och även uppföljning som att exempelvis hinna ta en elev åt sidan för att höra sig för om en tidigare händelse eller för att stämma av att allt är okej beskrivs som svårt att hinna med samt delvis upp till den enskilda lärarens ambitionsnivå.

8.3. Rutiner för orosanmälan till socialtjänsten och polisanmälan

Enligt socialtjänstlagen 14 kap är all skolpersonal skyldig att genast göra en anmälan om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. På de besökta skolorna finns någon på skolan som gör samtliga orosanmälningar, exempelvis kurator, rektor eller biträdande rektor. Både lärare, kuratorer och rektorer beskriver kontakten med socialtjänsten som bra och flera uppger att de ringer för att rådfråga socialtjänsten innan anmälan.

Gällande polisanmälningar beskrivs generellt att rutinerna för när en anmälan ska göras inte är lika tydliga då det handlar om en avvägning från fall till fall. På högstadieskolorna gör skolledningen vid behov polisanmälan om personal har bevittnat händelsen eller den finns inspelad, annars uppmanas den som har varit med om händelsen att göra en egen anmälan. På låg- och mellanstadieskolorna föregås anmälan ofta av diskussion med elevhälsoteam, socialtjänst och polis. Generellt görs sällan polisanmälningar från skolans sida. I intervjuer på en

skola beskrivs att verksamhetschefen har betonat vikten av att göra polisanmälningar även i kränkingsärenden när det gäller allvarliga lagbrott såsom misshandel. Vid intervju vid en av skolorna framgår också att polisen har efterfrågat att skolan ska anmäla brott i högre grad.

8.4. Dokumentation och incidentrapportering

På skolorna samlas incidentrapporteringen hos exempelvis rektor eller ett team. I intervjuer beskrivs att den som ser incidenten inte alltid hinner dokumentera utan avrapporterar muntligt eller via mail och dokumentationen görs då av rektor eller motsvarande. Gemensamt för skolorna är att åtgärderna som vidtas sällan dokumenteras i åtgärdsprogram då åtgärdsprogrammen främst rör särskilt stöd i relation till kunskapsmålen. Det kan hända att åtgärder skrivs in om ett åtgärdsprogram för eleven redan finns upprättat och åtgärderna rör en kombination av social problematik och svårighet att nå kunskapsmålen. På en låg- och mellanstadieskola beskrivs även att åtgärder av generell karaktär kan skrivas in i elevens individuella utvecklingsplan, exempelvis om eleven ska bli bättre på att hantera socialt samspel. Vid mer specifika eller omfattande åtgärder görs ibland separata handlings- eller åtgärdsplaner.

Till nämndens rutiner i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling finns ett antal formulär som ska användas av all verksamhet i barn- och utbildningsförvaltningen. Personal ska anmäla till förskolechef/rektor utifrån de formulär som är framtagna. Rektor ska anmäla till huvudman gällande upprepade eller allvarliga händelser. Vi har vid varje skola tagit del av ett antal dokumenterade incidenter. Det har dels rört sig om dokumentation skolan gör i ärenden som inte har rapporterats vidare till huvudman och dels om ärenden där anmälan till huvudman har gjorts. Granskningen visar att flera skolor inte använder formulären enligt rutinen. Några av skolorna har tagit fram egna mallar för händelse- eller incidentrapportering. Det förekommer också att dokumentation görs i form av anteckningar, mail eller handskrivna lappar. Dessa förefaller dock innehålla motsvarande information. Dokumentationen sparas på de besökta skolorna i mappar, plastfickor eller pärmar. Flera intervjuade beskriver dokumentationen som tidskrävande. På en av skolorna uppges att det rapporteras in för få kränkingsärenden vilket delvis upplevs bero på att lärarna inte hinner med att dokumentera. I majoriteten av fallen beskrivs att incidenterna som dokumenteras i ett första steg inte rapporteras till huvudman då handlar om "jämbördiga konflikter" där elever uppfattas vara lika delaktiga. Däremot förekommer att flera mindre incidenter läggs samman till ett anmälningsärende.

Flera av skolorna använder de framtagna formulären vid anmälan till huvudman och fyller i dem i samband med att anmälan görs. Anmälan laddas upp i verksamhetssystemet Public 360 tillsammans med dokumentation i ärendet. När skolan gör en anmälan till huvudman görs handläggaren på förvaltningen till medhandläggare vilket ger handläggare och verksamhetschef full insyn i ärendet. Förvaltningen följer ärendet och utredningen via dokumentationen tills ärendet är avslutat. I vissa fall görs uppföljning med skolan även via mail eller möten med rektor. "Skäliga åtgärder" varierar från fall till fall men beskrivs exempelvis handla om att skola och vårdnadshavare har haft ett möte eller att elevhälsan och eleven träffas. Handlar det om kränkning mellan personal och elev kan åtgärderna handla om exempelvis muntlig eller skriftlig varning alternativt tjänstefel beroende på vad som har inträffat.

Under 2018 anmäldes totalt 67 ärenden till huvudman. Efter anmälan utreder skolan om det är en kränkning enligt befintliga rutiner. I tabellen redovisas antal anmälningar per skola för samtliga kommunala skolor. Förvaltningens upplevelse är att ärenden som anmäls är relativt liknande avseende händelsernas dignitet men att skolor rapporterar olika ofta. På en av de granskade skolorna uppgavs i intervju att det har funnits problem med att incidenter som inkom till rektor inte rapporterades vidare till kommunen. Av tabellen framgår att två skolor inte har rapporterat några ärenden till huvudman vilket kan tyda på bristande rutiner för hur och när anmälan ska göras.

Anmälningar om kränkning, samtliga kommunala skolor 2018	Antal anmälningar	Antal elever läsåret 17/18
Duvboskolan F-6	7	267
Kymlingeskolan F-6	5	239
Lilla Alby skola F-6	27	301
Ängskolan F-6	11	495
Ursvikskolan F-6	4	317
Örskolan F-6	0	150
Ängskolan 7-9	6	382
Grönkullaskolan F-9	0	598
S:t Martins gymnasium	7	359
Totalsumma	67	3108

Källa: Antal anmälningar, uppgift från förvaltningen. Antal elever, Skolverket: *Antal elever den 15:e oktober läsåret 2017/18*, för respektive skola.

Förvaltningen följer enligt uppgift upp om bara väldigt allvarliga incidenter anmäls eftersom det då finns en risk att verksamheten har blivit "blind" för andra kränkningar som förekommer och som också kan behöva anmälas. Uppfattar förvaltningen avvikelser rörande anmälningar om kränkning hanterar verksamhetschefen det med den enskilda skolan.

I intervjuer beskrivs vidare att mycket, såväl gällande dokumentationen som görs på skolan och som inte anmäls till huvudman, och det som anmäls till huvudman, trots framtagna rutiner, handlar om subjektiva bedömningar och de inblandades upplevelser vilket medför avvägningar i varje enskilt fall. Flera lärare önskar mer vägledning i när de ska skriva en händelserapport. Ansvarig för dokumentationen uppger även i flera fall att det finns en del lärare som rapporterar fler incidenter än andra. På såväl skolor som på förvaltningen uppges att det är viktigt att begreppet kränkning inte används för lättvindigt och incidentrapportering beskrivs som en balansgång då överrapportering kan medföra svårigheter att se mönster eller urskilja dignitet och underrapportering att mönster upptäcks senare än önskvärt.

8.5. Rutiner kring närvaro och frånvaro

Av grundskole- och gymnasienämndens Riktlinjer och rutiner för skolpliktsbevakning (senast reviderade 2018-11-09) framgår att frånvaro är problematisk om eleven riskerar att inte nå kunskapsmålen eller de sociala målen i läroplanen. I riktlinjerna framgår när utredning ska inledas samt att rektor ansvarar för utredningen. Skolplikt redovisas till nämnd vid delårsbokslut och i verksamhetsberättelse. För elever med skolplacering på en kommunal skola finns en gemensam handlingsplan, reviderad 2018-12-07, för rektorernas åtgärder. Av handlingsplanen framgår att utredningar ska beakta elevens hela livssituation och att skolrelaterade problem som mobbning ska beaktas. I handlingsplanen finns även en process för uppföljning av frånvaro för att underlätta arbetet.

Rektor ansvarar för att det finns rutiner för att kontinuerligt registrera och följa upp närvaro vilket i kommunens skolor görs genom systemet Infomentor. På samtliga besökta skolor följs elevfrånvaron i första hand av klassmentor eller klasslärare. Är frånvaron oanmäld skickas ett mail eller ett sms till vårdnadshavaren. Frånvaro är även något lärarna uppger att de tar upp på utvecklingssamtal och det diskuteras även på exempelvis APT. Ett förbättringsområde är enligt flera intervjuade att agera tidigare, innan elever stannar hemma. Som lärare beskrivs det dock som svårt att hinna med att utreda enstaka frånvarotillfällen ordentligt. På flera skolor ansvarar elevhälsa eller rektor för vissa systematiska avstämningar av närvaro. Är frånvaron långvarig eller systematisk deltar vanligen någon från elevhälsoteamet i utredningen. Flera skolor har handlingsplaner för frånvaro och i deras likabehandlingsplaner står

utskrivet att frånvaro kan vara en indikation på att en elev utsätts för kränkningar. På Ängskolan 7-9 har gruppen "Ängen" startats som en lösning för elever som av olika anledningar har svårt att delta i ordinarie undervisning. Målet med "Ängen" är att eleverna ska gå där tillfälligt och efterhand komma ut i klasserna igen. Bakgrunden till gruppen var att skolan inte kan hjälpa elever som inte är i skolan varför en speciallösning behövdes.

8.6. Anmälningar till Skolinspektionens barn- och elevombud

Barn- och elevombudet (BEO) är en del av Skolinspektionen och har till uppgift att tillvarata barns och elevers rättigheter i skolan genom att se till att den del av skollagen som handlar om kränkande behandling efterlevs. BEO arbetar självständigt och utreder anmälningar och beslutar i inkomna ärenden. I tabellen redovisas antal anmälningar och anmälningsgrund för kränkande behandling för helår 2016 och 2017 samt halvår 2018⁸ för samtliga grundskolor i kommunen, både kommunala och fristående. Därtill redovisas antal beslutade ärenden med konstaterad brist, s.k. kritiska beslut. En anmälan kan innehålla flera anmälningsgrunder varför antalet anmälningsgrunder (kursiverade) kan vara fler än antalet anmälningar.

År	2016		2017		Våren 2018 (jan-jun)	
	Antal anmälningar	Antal kritiska beslut*	Antal anmälningar	Antal kritiska beslut*	Antal anmälningar	Antal kritiska beslut*
Kränkande behandling	13	3	6	2	10	5
<i>Elev - Elev</i>	4	-	3	1	5	3
<i>Personal - Elev</i>	9	-	3	1	7	2
<i>Anmälnings-skyldigheten</i>	2	2	1	1	-	-
<i>Plan för kränkande behandling</i>	1	1	-	-	-	-

* Observera att anmälan kan ha inkommit under tidigare år, här presenteras uppgifter per beslutsår.

Källa: Skolinspektionen/BEO. *Inkomna och beslutade ärenden efter grund för konstaterad brist och kommun/län för åren 2016, 2017 samt januari-juni 2018.*

Har skolan brister kan Skolinspektionen fatta beslut om ett föreläggande. I ett föreläggande framgår vilka brister som måste åtgärdas samt vilka krav Skolinspektionen ställer på huvudmannen. Skolinspektionen följer sedan upp att bristerna åtgärdas. Beslut om föreläggande riktades 2016 till Lilla Alby skola. Under 2017 riktades beslut om föreläggande till Duvboskolan samt till Ängskolan F-6. Under våren 2018 har beslut om föreläggande riktats till Kulturama Grundskola, Lilla Alby skola, Älvkvarnskolan, Ängskolan F-6 samt Ängskolan 7-9. Kritik riktades i ett fall även mot Ursvikskolan, men utan föreläggande.

9. Uppföljning och rapportering

9.1. Förvaltningens uppföljning av skolorna

Förvaltningen följer upp skolorna utifrån Plan för det systematiska kvalitetsarbetet. Den nya planen beskrivs i intervjuer skilja sig från den föregående, bland annat genom inrättandet av kvalitetsobservationer och kvalitetsdialoger. En relativt ny del i arbetet är även nämnddialoger, där förvaltning och nämnd besöker en verksamhet och träffar skolledningen terminsvis. Planen medför att det finns fler sätt för att följa upp skolorna jämfört med tidigare. Införandet

⁸ Statistik för helår 2018 har vid tiden för granskningen inte presenterats.

av verksamhetssystemet Stratsys uppges även ha bidragit till bättre samverkan och likvärdighet gällande verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser.

Inledningsvis genomförs kvalitetsdialoger med enheterna. Då diskuteras utöver enhetens resultat det interna systematiska kvalitetsarbetet. Exempelvis ska enheterna redovisa sitt systematiska kvalitetsarbete, plan mot kränkande behandling och diskriminering och rutiner för skolpliktsbevakning. Dialogerna utmynnar i en kvalitetskonferens då gemensamma kvaliteter och utvecklingsområden analyseras och diskuteras. Förvaltningen tar årligen även del av dokument som planer mot diskriminering och kränkande behandling, rutiner för synpunkt- och klagomålshantering, barn- och elevhälsoplan och verksamhetsberättelser. Gällande planen för kränkande behandling uppges i intervjuer att förvaltningen dels tittar på att den är uppdaterad och uppfyller befintliga krav, dels att det finns en process för arbetet.

Förvaltningen följer upp och analyserar statistik och nyckeltal, däribland närvaro samt kränkings- och diskrimineringsärenden. Av Plan för systematiskt kvalitetsarbete framgår generellt för statistik och nyckeltal att analyser och uppföljning görs och data används för jämförelser mellan kommuner, huvudmän och enheter. I intervju med verksamhetsstrateg framkommer för anmälningar av diskriminering och kränkande behandling att analyser kan göras utifrån vilka ärenden som har anmälts till huvudman för att urskilja skillnader eller likheter mellan verksamheter samt om större risker för kränkningar finns på en enhet jämfört med en annan. Verksamhetsstrategen följer upp skolorna utifrån ett antal kvalitetsindikatorer. Bland kvalitetsindikatorerna ingår bland annat elevernas mående vilket inkluderar kränkande behandling, diskriminering samt upplevd trygghet. Förvaltningen ansvarar även för kommunens Skolundersökning och följer Skolinspektionens beslut efter granskningar på skolorna.

9.2. Nämndens uppföljning av inkomna anmälningar

Förvaltningen redovisar till nämnd utifrån Plan för det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen följer upp skolplikt enligt Rutin för skolplikt och främjande av närvaro som har beslutats av nämnden. Gällande inkomna synpunkter och klagomål redovisas dessa till nämnden tre gånger per år i tertialrapporteringen enligt Sundbybergs stads riktlinjer för klagomål och synpunktshantering. Sammanställning av anmälningar diskriminering/kränkande behandling redovisas i Tertialrapport 2 och resultatet av Skolundersökningen redovisas i november samt i verksamhetsberättelse. Alla skolor skriver även en kvalitetsredovisning årligen. Vid tertialrapport 2 och i verksamhetsberättelse redovisar nämnden resultaten för hela verksamhetsområdet. Analysen görs genom jämförelser mellan enheter, över tid samt i reflektion över händelser och åtgärder som kopplas till resultatet. Sammanfattning och slutsats utgör underlag för rapportering till nämnd.

Av grundskole- och gymnasienämndens delegationsordning, senast reviderad 2018-12-11, framgår gällande åtgärder för kränkande behandling att skyldigheten att skyndsamt utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling är delegerat till verksamhetschef. Av delegationsordningen framgår att beslut som fattas på delegation från grundskole- och gymnasienämnden ska återrapporteras vid nämndens nästkommande sammanträde. En översiktlig granskning av nämndens protokoll visar att delegationsbeslut redovisas. Verksamhetschef sitter med på nämndsammanträdena och svarar på eventuella frågor från nämnden. Även verksamhetsstrategen deltar i vissa möten för att redovisa rapporter, analyser eller statistik.

10. Svar på revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma huruvida grundskole- och gymnasienämnden säkerställer att elever inte blir utsatta för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. I tabellen återges kortfattade svar på revisionsfrågorna.

Fråga	Svar
Vilka rutiner finns för skolornas arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt hur följs dessa upp?	<p>Nämnden har identifierat en kvalitetsfaktor samt indikatorer som relaterar till arbetet mot kränkande behandling. En sammanställning av kränkings- och diskrimineringsärenden redovisas enligt Plan för det systematiska kvalitetsarbetet i Tertiärrapport 2 samt översiktligt i verksamhetsberättelse. Delegationsbeslut redovisas till nämnden månadsvis och via terminsvisa nämnddialoger har nämnden viss insyn i verksamheterna. Nämnden har tagit fram rutiner och riktlinjer i arbetet mot kränkande behandling.</p> <p>Samtliga granskade skolor har en för läsåret aktuell likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling där förebyggande och främjande åtgärder redogörs för liksom hur uppföljning av det förebyggande och främjande arbetet görs. Enligt lag ska plan mot kränkande behandling upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barn eller elever. Elever beskriver att de är delaktiga i kartläggning, aktiviteter samt att forum för att framföra förslag finns. Elevernas kännedom om planerna i sig varierar dock.</p>
Vilka förebyggande åtgärder genomförs för att motverka att elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?	<p>Samtliga granskade skolor gör kartläggningar av elevernas trygghet, analyserar resultatet och vidtar därefter åtgärder. Utifrån den kritik som riktades mot Örskolan i Skolinspektionens granskning ser vi dock vikten av att förvaltningen säkerställer att kartläggning görs på samtliga skolor. Förvaltningen har introducerat vissa förebyggande åtgärder, exempelvis Trivselprogrammet för F-6 skolor. På samtliga skolor beskrivs att det förebyggande arbetet huvudsakligen handlar om att arbeta för ett bra klimat på skolan, en bra kontakt mellan elever och lärare samt lärare emellan. Samtliga skolor arbetar med ordningsregler, värdegrund, bemötande och temadagar. Därtill arbetar flera skolor aktivt med schemaläggning, vuxennärvaro samt trygghets-/likabehandlingsteam.</p>
Vilka beslut och åtgärder vidtas vid eventuella brister i det förebyggande arbetet?	<p>De granskade skolorna har rutiner för utredning vid kränkande behandling. Vilka åtgärder som vidtas varierar från fall till fall men flera av skolorna använder konsekvenstrappor som stöd. Enligt skollagen ska personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäla till rektor. Samtliga granskade skolor uppger att så sker. Samtidigt framkommer att lärare har olika toleransnivå för vad som uppfattas som en incident som ska dokumenteras. Granskingen visar även att de formulär som enligt nämndens rutin ska användas av all verksamhet sällan används för incidenter i ärenden som inte anmäls till kommunen då formulären upplevs omständliga. Istället sker dokumentation av händelse och utredning på annat vis.</p>
Hur arbetar skolorna då incidenter inträffar?	<p>Av de granskade skolornas rutiner framgår att alla inblandade elever ska få komma till tals i utredningen och att åtgärder vidtas för samtliga elever. En skillnad mellan skolorna är vem som är primärt ansvarig och vem som gör utredningen då det i vissa fall är läraren, i andra fall trygghets- eller likabehandlingsteam. I majoriteten av fallen beskrivs att incidenterna som dokumenteras i ett första steg inte rapporteras vidare till kommunen då de handlar om "jämbördiga konflikter" där elever uppfattas lika delaktiga. Däremot förekommer att mindre incidenter läggs samman till ett</p>

	anmälningsärende. Anmälan till kommunen görs vid upprepade eller allvarliga händelser. Av lagen framgår att rektor ska anmäla kränkings- eller diskrimineringsärenden till huvudman. På två av skolorna framgår att 0 ärenden har anmälts till kommunen vilket kan tyda på bristande rutiner för när och hur rapportering sker.
Behandlas åtgärder avseende enskilda elever i åtgärdsprogram? Om inte, vilken annan dokumentation förs?	Åtgärderna som vidtas dokumenteras sällan i åtgärdsprogram då åtgärdsprogrammen främst rör särskilt stöd i relation till kunskapsmålen. Åtgärder dokumenteras istället i utredningen av ärendet, i separata handlings- eller åtgärdsplaner eller, om det rör sig om generella åtgärder, i elevens individuella utvecklingsplan.
Hur kvalitetssäkras åtgärdsprogrammen och är kvalitets-säkringen tillräcklig?	På de granskade skolorna görs uppföljning av åtgärder kontinuerligt av ansvarig personal tills ärendet är avslutat. Vid anmälan till kommunen görs anmälan i verksamhetssystemet Public 360. Handläggaren på förvaltningen är då medhandläggare vilket ger handläggare och verksamhetschef full insyn i ärendet. Enligt lag är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta skäligen åtgärder. Förvaltningen följer ärendet och utredningen via dokumentationen som görs i systemet tills ärendet är avslutat. I vissa fall gör förvaltningen uppföljning med skolan via mail eller möten med rektor. Vi bedömer att befintliga system för att kvalitetssäkra åtgärder finns och är ändamålsenliga.
Hur många incidenter inom skolan har rapporterats till grundskole- och gymnasienämnden och med vilken frekvens sker återrapportering?	Under 2018 anmäldes 67 ärenden till kommunen. Beslut som fattas på delegation från nämnden återrapporteras vid nämndens nästkommande sammanträde vilket en översiktlig granskning av nämndens protokoll bekräftar. Förvaltningen redovisar till nämnden utifrån nämndens Plan för det systematiska kvalitetsarbetet. Sammanställning av anmälningar av diskriminering eller kränkande behandling redovisas i T2 och i verksamhetsberättelse.
Hur många ärenden har gått vidare till barn- och elevombudsmannen (BEO)?	Januari – juni 2018 gjordes 10 anmälningar om kränkande behandling till BEO. Anmälningarna avsåg både kommunala skolor och fristående skolor. I fem ärenden konstaterades brist vilket medförde föreläggande till den aktuella skolan.
Finns det rutiner för när polisanmälan ska göras?	Nej. När polisanmälan ska göras är otydligt i flera fall. Vi ser därför behov av att rutinerna tydliggörs. Polisen har även uttryckt att en av skolorna ska anmäla brott i högre grad.
Hur arbetar skolorna för att säkerställa att trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling inte är bakomliggande orsaker till hög skolfrånvaro hos enskilda elever?	Nämndens riktlinjer och rutiner för skolpliktsbevakning samt tillhörande rutiner och handlingsplan klargör att kränkande behandling eller diskriminering kan vara orsak till skolfrånvaro. Rektor ansvarar för att rutiner finns för att kontinuerligt registrera och följa närvaro genom systemet Infomentor. På de granskade skolorna följs frånvaro främst av klasslärare. Är frånvaron oanmäld kontaktas vårdnadshavare. På flera skolor ansvarar elevhälsa eller rektor för systematiska avstämningar av närvaro. Är frånvaron långvarig eller systematisk deltar ofta elevhälsan i utredningen och flera skolor har handlingsplaner för frånvaro. Uppföljning av skolplikt redovisas till nämnd i tertialrapport och verksamhetsberättelse.

Sundbybergs stad, 2019-03-13

Anna Maria Karlsson
EY

Elin Borg
EY

Källförteckning

Delegationsordning för grundskole- och gymnasienämnden, senast reviderad av grundskole- och gymnasienämnden 2018-12-11.

Grundskole- och gymnasienämndens verksamhetsberättelse med bokslut 2017, antagen av grundskole- och gymnasienämnden 2018-02-20.

Handlingsplan för främjande av skolnärvaro i grundskolan. Barn- och utbildningsförvaltningen, senast reviderad 2018-12-07.

Handlingsplan för likabehandling. Grönkullaskolan läsåret 2018/2019

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling. Kymlingeskolan läsåret 2018-2019

Plan för det systematiska kvalitetsarbetet, beslutades om av grundskole- och gymnasienämnden 2018-11-20.

Prop. 2015/16:135. *Ett övergripande ramverk för aktiva åtgärder i syfte att främja lika rättigheter och möjligheter*.

Reviderade rutiner i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, grundskole- och gymnasienämnden 2013-10-08. Dnr GGN-0469/2013.

Riktlinjer och rutiner för skolpliktsbevakning, grundskole- och gymnasienämnden 2018-11-09.

Riktlinjer och rutiner mot trakasserier och kränkande behandling. Ursviksskolan läsåret 2018-2019

Skolinspektionen. *Beslut efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Grönkullaskolan i Sundbybergs kommun*. 2018-12-14. Dnr 405-2018:6547.

Skolinspektionen. *Beslut efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Lilla Alby skola i Sundbybergs kommun*. 2018-11-26. Dnr 405-2018:6551.

Skolinspektionen. *Beslut efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Ängskolan F-6 i Sundbybergs kommun*. 2019-02-06. Dnr-2018:6550.

Skolinspektionen. *Beslut efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Örskolan i Sundbybergs kommun*. 2018-12-19. Dnr 405-2018:6548.

Skolverket. Mailkorrespondens med Skolverkets upplysningstjänst. 2019-01-24.

Skolverket. *Åtgärder mot kränkande behandling*. Tillgänglig på <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/atgarder-mot-krankande-behandling> Senast uppdaterad 2019-01-17. Hämtad 2019-01-29.

Sundbybergs stads budget 2018 med plan för 2019-2020, kommunfullmäktige 2017-06-28.

Sundbybergs stad. *Trivselprogrammet*. Tillgänglig på <https://www.sundbyberg.se/barnomsorg-utbildning/grundskola-och-grundsarskola/trivselprogrammet.html> Senast uppdaterad 2018-12-05. Hämtad 2019-01-30.

Sundbybergs stad. *Fältsekreterarna*. Tillgänglig på <https://www.sundbyberg.se/stod-om-sorg/foraldrar-barn-unga/stod-till-barn-och-unga/faltsekreterarna.html> Senast uppdaterad 17 december 2018. Hämtad 2019-02-21.

Tertialrapport 2 med delårsbokslut 2018, antagen av grundskole- och gymnasienämnden 2018-09-25.

Yttrande till Skolinspektionen med anledning av regelbunden kvalitetsgranskning i Sundbybergs stad. Grundskole- och gymnasienämnden, 2018-11-26.

Ängskolans likabehandlingsplan för åk 7-9 läsåret 2018/2019